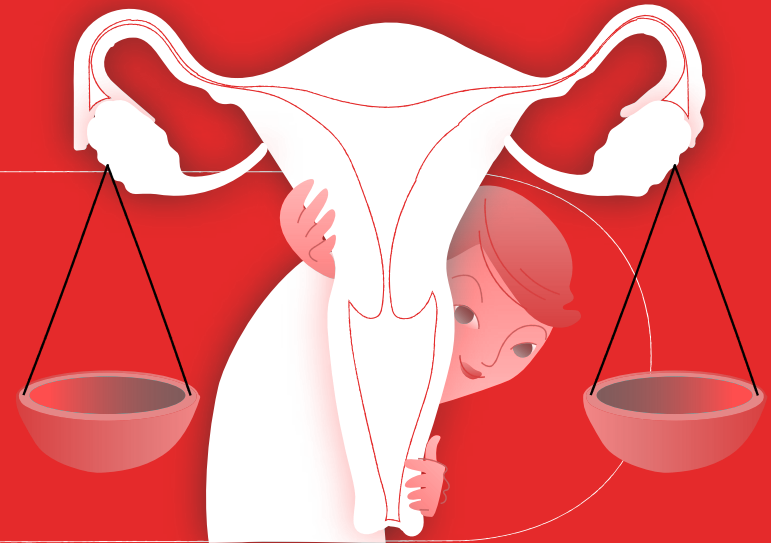

CAMP DE TARRAGONA

5. LA UNIVERSALITZACIÓ DELS DSIR

L'ASSOCIACIÓ
DRETS SEXUALS
I REPRODUCTIUS

CAMP DE TARRAGONA

Your

body

belongs

to

you

CAMP DE TARRAGONA

La història dels feminismes a la vegueria del Camp de Tarragona reflecteix un procés reivindicatiu intens, marcat per l'establiment de serveis clau i la consolidació de moviments de base autoorganitzats que han treballat per donar resposta a les necessitats de les dones en l'àmbit de la salut sexual i reproductiva. Amb la creació dels Centres de Planificació Familiar durant els anys 70 i 80, es va evidenciar la urgència de recollir aquestes demandes i garantir uns drets fins aleshores desatesos. Aquests centres, pioners i gestionats inicialment amb un fort esperit feminista, es van convertir en una eina fonamental perquè moltes dones, especialment de les classes populars, poguessin assumir el control sobre la seva sexualitat i reproducció, obrint camí cap a una autonomia que fins aleshores els havia estat negada.

A nivell general, arreu del territori català, es va produir un procés d'institucionalització dels Centres de Planificació Familiar, que havien nascut inicialment gràcies a les iniciatives autogestionades del moviment feminista local. Amb el temps, **aquests centres van ser integrats progressiva-**

ment al sistema de salut públic català a través del Programa Sanitari d'Atenció a la Dona (PSAD), impulsat a partir del 1990. Al camp de Tarragona, aquest procés va afectar la majoria dels centres establerts a la vegueria, que van ser absorbits gradualment per la sanitat pública, excepte el cas del CPF "Mitja Lluna", que va tancar a finals dels 80.

En aquest cas, el centre era gestionat per la Cooperativa "Mitja Lluna"¹, mentre que l'Ajuntament de Tarragona ofería un local i una subvenció per cobrir part de les despeses del servei. Finalment, el centre es va veure abocat al tancament, un fet que es va viure amb ràbia i frustració entre les seves impulsores i usuàries. Oficialment, l'ajuntament va justificar la decisió per desacords presupostaris, però les protagonistes del projecte no compartien aquesta visió. Tal com relata una d'elles: "...[la guerra] vino a nivel político municipal. Por alguna razón que desconozco, que realmente me puedo imaginar muchas, les resultábamos incómodas, por nuestra manera de trabajar, por la cohesión que veían dentro del equipo, por la condescendencia que teníamos con las

¹ Cooperativa de les treballadores que es va crear per mantenir-se desvinculades de la gestió i funcionament de l'ajuntament.

Les resultàvem incòmodas, por nuestra manera de trabajar, por la cohesión que veían dentro del equipo, por la condescendencia que teníamos con las usuarias... y les pareció peligroso el juego. [...] Y públicamente reconocieron que trabajábamos muy bien, pero que adiós"

usuarias... y les pareció peligroso el juego. Entonces intentaron pasarnos por el tubo sin sentido. (...) La cuestión es que, bueno, se acabó una concesión que había y decidieron no renovar, por una diferencia de 500.000 pesetas (...), que al final la Diputación dijo que las pondría, ¡imagínate!: la gran guerra. Y públicamente reconocieron que trabajábamos muy bien, pero que adiós" ²

En resposta a aquesta situació, les dones del Bloc Feminista van dur a terme una protesta contundent, **ocupant el centre i encadenant-se a l'escala** principal per fer visible el seu rebuig davant la professionalització i institucionalització de la salut reproductiva, així com pel tancament d'un espai que havia estat un referent en perspectiva feminista. Durant l'ocupació, van organitzar tallers i debats per conscienciar sobre la importància dels drets sexuals i reproductius. Tot i l'impacte del seu activisme i la força demostrada, van ser desallotjades cap a les tres de la matinada. Malgrat els seus esforços, no van poder evitar el tancament definitiu del centre.

L'any 1987, només un any després del tancament, es va obrir un nou centre integrat a la xarxa

pública. Aquesta obertura formava part del procés d'institucionalització dels serveis d'atenció a la salut de les dones, amb l'objectiu d'estandarditzar l'atenció sanitària i garantir la universalització dels drets sexuals i reproductius. No obstant això, aquest canvi va comportar la creació d'espais menys reivindicatius i amb un esperit feminista més diluït. Tal com explica una de les impulsores dels CPF: "Ens van tancar i ens van substituir pels PSAD (...), que evidentment no compleixen ni moltíssim menys tots els objectius que tenien els CPF. Es dedicaven exclusivament a fer revisions ginecològiques i prescriure mètodes anticonceptius, que era una part però no tot el que fèiem en el Planning." ³ Això va evidenciar una pèrdua del caràcter integral d'aquests ser-

² Cita de R.V. extreta de:

Bodoque, Yolanda. (2010).

Discursos y prácticas sobre

sexualidad y reproducción:

los centros de planificación

familiar. Universitat Rovira i

Virgili.

R.V. és ginecòloga i va ser una

de les creadores de la "Mitja

Lluna", formant part de la

comissió de planificació

familiar del Bloc Feminista.

Pepa Vives

Sempre ho teníem una mica amagat, això del Col·lectiu de Lesbianes Feministes de Tarragona, però clar, estava dins del bloc i llavors es disfressava tot una mica, per pors, per motius personals (...).”

veis, que inicialment no només abordaven la salut ginecològica, sinó que també promovien l'educació, l'autonomia i l'empoderament de les dones en matèria sexual i reproductiva.

En el mateix àmbit dels Drets Sexuals i Reproductius en el Camp de Tarragona, **l'any 1998 es va fundar el Col·lectiu per la Igualtat de Tarragona**⁴. Aquest col·lectiu destacava especialment per la seva atenció professionalitzada a la població jove, amb un èmfasi significatiu en les diversitats sexuals i de gènere, abordant aquestes qüestions des d'una perspectiva integral i inclusiva. Així, es convertia en un actor clau en la promoció de la salut i el benestar en una societat que començava a reconèixer la necessitat de visibilitzar i donar suport a les identitats diverses.

Fins aleshores la inclusió del col·lectiu LGTBI en les dinàmiques del moviment feminista del territori havia estat limitada i sovint difuminada. Tal com explica Pepa Vives, referent del Bloc Feminista de Tarragona: *“Es van fer coses, però sempre ho teníem una mica amagat, això del Col·lectiu de Lesbianes Feministes de Tarragona, però clar, estava*

dins del bloc i llavors es disfressava tot una mica, per pors, per motius personals (...).”

⁵ Aquesta situació reflectia un context social en què els prejudicis i les pors condicionaven la visibilitat d'aquests col·lectius dins dels moviments socials, tot i que la seva presència era una part fonamental en la lluita per la igualtat i els drets humans.

La lluita contra les violències masclistes ha estat sempre un dels pilars del feminisme al Camp de Tarragona. Ja des dels anys 70, el moviment feminista treballava per visibilitzar aquesta problemàtica, denunciant les agressions masclistes i reivindicant recursos per a les dones que en patien les conseqüències. No obstant això, va ser durant els anys 80 quan aquesta lluita va prendre un nou impuls amb la creació de la Comissió Antiagressions, integrada dins del Bloc Feminista de Tarragona. Aquesta comissió es va proposar com

3 Entrevista a Roser Vidal en el documental: *Les filles de Lilith*. (2005). La quadratura del cercle. Història del Bloc Feminista de Tarragona. Vimeo.

4 Van canviar el nom l'any 2004 per H2o

5 Entrevista a Pepa Vives en el documental: *Les filles de Lilith*. (2005). La quadratura del cercle. Història del Bloc Feminista de Tarragona. Vimeo.

CAMP DE RAGONA

Edifici on s'ubicarà la Casa d'Acollida per a dones maltractades.

Font: Biblioteca Hemeroteca Municipal de Tarragona.

Després d'anys de mobilitzacions, reivindicacions i negociacions, l'any 1990 es va assolir aquesta fita històrica per al feminisme tarragoní: **la ciutat de Tarragona va disposar de la seva primera casa d'acollida per a dones víctimes de violència masclista.** Aquesta conquesta va ser possible gràcies al treball incansable de la Comissió Antiagressions i al suport de tot el Bloc Feminista, que van pressionar les institucions fins a aconseguir que el Consell Comarcal del Tarragonès assumís la titularitat i el finançament del servei.

La casa d'acollida, gestionada directament

a objectiu principal aconseguir una casa d'acollida per a dones maltractades, un recurs essencial que fins llavors era inexistent a la vegueria.

pel Consell Comarcal del Tarragonès, funcionava seguint les directrius de l'Institut Municipal de Serveis Socials de Tarragona i l'Institut Català de la Dona. Tot i que inicialment es va plantejar com una prova pilot, aquest recurs es va convertir en un referent a tota la vegueria, donant suport a dones no només de Tarragona, sinó també d'altres municipis del territori. Aquesta primera casa d'acollida va ser molt més que un refugi: representava un pas ferm cap a la protecció dels drets de les dones, la lluita contra la violència masclista i l'assoliment d'una societat més justa i igualitària.

Aquest assoliment marcava un punt d'inflexió en la història del feminisme a la vegueria, ja que consolidava l'existència d'un recurs fonamental per donar resposta a les necessitats urgents de les dones que patien violència masclista i les seves famílies, mentre contribuïa a sensibilitzar la societat sobre aquesta problemàtica estructural.

ELABORAT PER L'ASSOCIACIÓ DE DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS EN EL MARC DEL PROJECTE
GENEALOGIA FEMINISTA DELS DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS.

Recerca i elaboració **Laia Moreno Fernández** / Gràfica i il·lustracions **Mercè M. Tarrés** / Coordinació **Sílvia Aldavert**

L'Associació

✉ contacte@lassociacio.org

☎ 933 055 322

🌐 <https://lassociacio.org/>

📱 @lassociacio 📺 @lassociaciotsr

AMB EL SUPORT DE

